

CZECHOWICZ Krystyna [RUSZCZYC]

KRYSTYNA CZECHOWICZ

pseud. "Kryisia"

Urodziła się 4 X 1924 w Wilnie jako córka Zbigniewa Lachowickiego-Czechowicza i Heleny z Wysockich Czechowiczowej, właścicielki majątku Chocieńczyce w powiecie Wilejskim, województwa wileńskiego.

W 1930 jej rodzice rozwiedli się, a matka wyszła po raz drugi za mąż za prawnika Daniela Wojtkiewicza, sędziego w Wilnie, a następnie sędziego w Wilejsce /Powiatowej/. W lecie 1942 został on aresztowany i zamordowany przez Niemców w więzieniu w Wilejce.

Od 1937 Krystyna Czechowiczówna uczęszczała do gimnazjum imienia ks. A. Czartoryskiego w Wilnie, w którym w 1941 otrzymała ztw. "małą maturę". Od lipca 1941 po zajęciu Wileńszczyzny przez Niemców, przez rok przebywała w majątku rodzinnym Chocieńczyce. Po spaleniu dworu w Chocieńczycach w lecie 1942 przez partyzantkę sowiecką i po śmierci ojczyrna, przeniosła się z matką i rodzeństwem do Wilna. Początkowo pracowała w fabryce drewniaków "Brewiński", a następnie do wyjazdu z Wilna w ramach repatriacji w 1945, w zakładach gastronomicznych "Valgis".

We wrześniu 1942 Krystyna Czechowiczówna wstępuje w Wilnie do Armii Krajowej; przybiera pseudonim "Kryisia". Zostaje skierowana do służby w Oddziale V łączności /dow. kpt Stefan Czernik/ sztabu komendanta Okręgu Wileńskiego płk Aleksandra Krzyżanowskiego, /pseud. "Wilk"/. Funkcję szefa sztabu pełnił ppłk Lubosław Krzeszowski /pseud. "Ludwik"/. Zaprzysiężenie "Kryisi" dokonuje kier. Wydziału Łączności Zewnętrznej /V k / Barbara Skarga pseud. "Ewa", po komendę której pozostaje do lipca 1944. Jako łączniczka "Kryisia" była wysyłana w teren do różnych inspektoratów Okręgu oraz bezpośrednio do oddziałów partyzanckich działających na tamtych terenach z rozkazami sztabu. Chlubnie wyróżniła się podczas akcji "Ostra Brama" w czasie walk o wyzwolenie Wilna w lipcu 1944, co podkreślają - jej bezpośrednią przełożona "Ewa" oraz ppor. Roman Żebryk pseud. "Korab", dowódca oddziału partyzanckiego I Brygady Wileńskiej AK wchodzącej w skład 2 Zgrupowania "Węgielnego".

7 lipca 1944 "Krysia" otrzymuje polecenie dostarczenia rozkazu szefa sztabu Okręgu Wileńskiego AK -ppłk "Ludwika" - majorowi Mieczysławowi Potockiemu pseud. "Węgielny", dowódcy 2 Zgrupowania AK/o tym samym kryptonimie - "Węgielny"/ oraz przyniesienie spowrotem jego odpowiedzi. Oddziały tego ^gzgrupowania znajdowały się wówczas na północ od Wilna. Aby wypełnić rozkaz "Krysia" musiała dwukrotnie przekroczyć linię frontu, w tym dwa razy przepłynąć się przez rzekę Wilię. Za chlubne wykonanie tego zadania została przez szefa Okręgu Wileńskiego AK "Ludwika" przedstawiona do odznaczenia Krzyżem Walecznym.

~~Otrzymanie przez "Krysię" Krzyża Walecznych zostało potwierdzone przez Instytut gen. Wł. Sikorskiego w Londynie.~~

W lecie 1945 w ramach repatriacji Krystyna Czechowiczówna opuszcza Wilno i zamieszkuje wraz z rodziną w Toruniu. W 1946 kończy gimn. im. Kopernika w Toruniu, i wstępuje w wydział chemii UMK. Po dwóch latach musi przerwać studia i podjąć pracę zarobkową. W 1949 przenosi się do Warszawy i podejmuje pracę w ^{Centrali} Spółdzielczości Wiejskiej. Po przeszło 30-letniej pracy w tej instytucji przechodzi na emeryturę w 1980 r. Zostaje odznaczona ^{Srebrnym} brązowym Krzyżem zasługi.

W 1951 wychodzi za mąż za inżyniera Edwarda Ruszczyca, pochodzącego również z Wileńszczyzny, syna prof. Ferdynanda Ruszczyca z Bohdanowa, leżącego na granicy powiatu oszmiańskiego i wołczyńskiego.

Edward Ruszczyca /pseud. "Ziemia"/ został zaprzysiężony w AK Okręgu Wileńsko-Nowogródzkiego przez "Szczerbca" /kpt Gracjan Fróg/ w 1943 w Bohdanowie razem ze swoim kuzynem dr Janem Nielubowiczem /pseud. "Strzyga"/, będącym ^{gg}w owych latach /do 1944/ kierownikiem szpitala w Wołożynie. Po wojnie dr Jan Nielubowicz /ur. 1915/ chirurg, był prof. Akademii Medycznej w Warszawie, a w l. 1981-86 rektorem tejże Akademii. W 1944 Edward Ruszczyca brał udział w Powstaniu Warszawskim będąc żołnierzem AK /psud. "Edward"/ I kompanii IV Zgrupowania AK "Gurta". Po upadku powstania jako jeńiec wojenny przebywał w stalagu XVIII -C w Markt-Pongau w Austrii i w Arbeitskommandach w Salzburgu i Tschubach nad rzeką Inn. Od maja 1945 do grudnia tegoż roku w grupą żoł-

W listopadzie 1944 roku w Warszawie powstał Klub Miłośników
Teatru, którego prezesem został wybrany prof. Janusz
Głowacki. W klubie tym w tym czasie działał zespół
amatorski pod kierunkiem prof. Głowackiego. W grudniu
1944 roku w Warszawie powstał Teatr Miłośników, który
w grudniu 1944 roku w Warszawie przedstawił sztukę
„Wojna i pokój” w tłumaczeniu i reżyserii prof.
Janusza Głowackiego. W grudniu 1944 roku w Warszawie
przedstawił sztukę „Wojna i pokój” w tłumaczeniu i
reżyserii prof. Janusza Głowackiego. W grudniu 1944
roku w Warszawie przedstawił sztukę „Wojna i pokój”
w tłumaczeniu i reżyserii prof. Janusza Głowackiego.

nierzy AK, którzy znaleźli się w Szwajcarii, przebywał w tym kraju jako internowany.

Krystyna i Edward Ruszczykowie mają jedynego syna Ferdynanda urodzonego w 1959 - historyka sztuki, obecnie dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie.

x Jan Baradyn-Żyliński - "Ojczyźnie i przysiędze Hipokratesa zawsze wierni", wyd. Kielce 1997

Warszawa, styczeń 1998

oprac. Edward Ruszczyk

ER.

niektórzy z nich, którzy mieli się w Warszawie, przesyłać w tym celu
i w tym celu.

W tym celu i w tym celu, a także i w tym celu, a także i w tym celu,
a także i w tym celu, a także i w tym celu, a także i w tym celu,
a także i w tym celu, a także i w tym celu, a także i w tym celu.

"W tym celu i w tym celu" - i w tym celu - w tym celu i w tym celu
"W tym celu i w tym celu" - i w tym celu - w tym celu i w tym celu

W tym celu i w tym celu, a także i w tym celu,
a także i w tym celu, a także i w tym celu, a także i w tym celu.